

Rapport

Klacht

Zie onder *bevindingen of volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Beoordeling

Zie onder *bevindingen of volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Conclusie

Zie onder *bevindingen of volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Onderzoek

Zie onder *bevindingen of volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Bevindingen Klacht

Verzoekster klaagt erover dat zij op 26 september 2006 in aanwezigheid van haar 10-jarige zoon door politieambtenaren van het regionale politiekorps Utrecht is aangehouden, geboeid en overgebracht naar het politiebureau. Verzoekster stelt dat zij letsel aan haar pols heeft opgelopen als gevolg van wat er die dag is gebeurd.

Voorts klaagt verzoekster erover dat haar 10-jarige zoon bij het vervoer naar het politiebureau vóórin de politieauto is geplaatst.

Ook klaagt verzoekster erover dat haar zoon bijna drie uur bij haar in de ophoudruimte op het politiebureau heeft doorgebracht vóórdat hij werd meegegeven aan haar zus die inmiddels op het politiebureau was gearriveerd.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

Op 26 september 2006 reed verzoekster in haar auto en haar zoon zat op de achterbank. Een politieambtenaar van het regionale politiekorps Utrecht, de heer N., verzocht verzoekster haar auto langs de kant van de weg te zetten. N. was namelijk van mening dat verzoekster tijdens het autorijden aan het bellen was met haar mobiele telefoon. Op enig moment vroeg N. aan verzoekster om haar mobiele telefoon te overhandigen. Verzoekster voldeed niet aan dit verzoek. Na enige discussie hield N. verzoekster aan en verzocht hij via de meldkamer om een politieauto; hij was zelf op de motor. Nadat twee collega's van N., de heren C. en K., ter plaatse waren gearriveerd, werd verzoekster uit haar auto

gehaald, geboeid en meegenomen naar het politiebureau. Tijdens (een gedeelte van) de rit naar het politiebureau zat de zoon van verzoekster voorin de politieauto. Eenmaal aangekomen op het bureau hebben verzoekster en haar zoon verbleven in een ophoudruimte.

I. Ten aanzien van het aanhouden, boeien en meenemen naar het politiebureau

Bevindingen

Visie verzoekster

1. Verzoekster stelt dat toen zij haar auto langs de weg geparkeerd had, zij haar raam opendeed. N. zei toen volgens verzoekster "je was aan het telefoneren". Hierop zei verzoekster: "Dat weet ik niet". Verzoekster vond dat N. zich onnodig autoritair gedroeg. Verzoekster stelt dat toen zij haar mobiele telefoon niet aan N. wilde geven, hij door het open raam probeerde haar autosleutels te pakken. Volgens verzoekster raakte N. hierbij haar benen aan. Verzoekster wilde dit niet, sloeg N. op zijn hand(en) en zei tegen N. dat hij van haar en haar spullen af moest blijven. Verder zei verzoekster dat N. niet zo mocht optreden en hij haar moest bekeuren als zij strafbaar gehandeld had. Vervolgens heeft zij zelf de autosleutels weggepakt. Volgens verzoekster stond de motor van de auto uit en stond de auto keurig geparkeerd. Zij stelt ook dat zij niet kon weggrijden, omdat zij dan het kanaal zou zijn ingereden of tegen een paal of de motorfiets van N. zou zijn aangereden. Verzoekster stelt dat zij haar mobiele telefoon niet aan N. heeft gegeven, omdat zij niet wist waarom zij haar telefoon moest overhandigen. Daarnaast bleef N. haar vernederen, aldus verzoekster. Zij was bang dat N. haar telefoon in het kanaal zou gooien.

2. Verzoekster stelt dat zij uit de auto is gesleept, nadat C. en K. waren gearriveerd. Hierbij heeft zij zich verzet. Naar de omstanders die zich inmiddels verzameld hadden, riep verzoekster bij welk reisbureau haar zus werkte. Vervolgens is verzoekster tegen een muur geduwd en geboeid. Bij het boeien heeft verzoekster zich verzet. Verzoekster stelt dat de betrokken politieambtenaren op geen enkele manier hebben geprobeerd om met haar te communiceren. Volgens verzoekster waren de politieambtenaren gewelddadig en agressief.

3. Verzoekster stelt dat zij bij de aanhouding kneuzingen aan haar pols heeft opgelopen. Op het politiebureau heeft een arts dit geconstateerd. Verzoekster is diezelfde avond nog naar een ziekenhuis gegaan en ook daar werd haar verteld dat haar pols gekneusd was. Verzoekster weet niet of de kneuzingen zijn ontstaan door het gebruik van de handboeien. Ook weet zij niet of één van haar handen uit de boeien is geraakt. Verzoekster is van mening dat het letsel is ontstaan door het politieoptreden. Verder is verzoekster van mening dat de aanhouding en insluiting van haar en haar zoon disproportioneel zijn geweest. Verzoekster stelt dat de situatie door het optreden van de politie is geëscaleerd en de politie deze escalatie had kunnen en moeten vermijden. Volgens verzoekster heeft

N. haar telefoon gevorderd om te bewijzen dat zij vlak daarvoor had gebeld. Verzoekster is ten onrechte geboeid, omdat haar persoon zeker niet de noodzaak tot boeien met zich bracht, aldus verzoekster.

4. Verzoekster heeft een verklaring van de afdeling spoedeisende hulp van een ziekenhuis overgelegd. De verklaring dateert van 26 september 2006. Hierin staat dat er roodheid en een lichte zwelling rond de polsen van verzoekster was geconstateerd. Ook is hierin vermeld dat één van de polsen gekneusd was.

Informatie verstrekt door betrokken politieambtenaren N., C. en K.

5. Nadat verzoekster haar auto tot stilstand had gebracht, heeft N. tegen verzoekster gezegd dat zij had gebeld tijdens het autorijden en zij daar een bekeuring voor zou krijgen, aldus N. Daarna vroeg N. verzoekster om haar rij- en kentekenbewijs. Hierop zei verzoekster volgens N. dat zij niet had gebeld. N. heeft verzoekster toen gevraagd om haar telefoon te laten zien om te kijken of zij zojuist had gebeld. Ook wilde N. verzoekster de mogelijkheid geven aan te tonen dat zij niet gebeld had. Verzoekster weigerde dit. Vervolgens heeft N. aangedrongen op het overhandigen van de telefoon, omdat hij wilde vaststellen dat het daadwerkelijk een telefoon betrof die verzoekster tegen haar oor had gehouden. N. stelt dat hij op de bekeuring moet schrijven dat hij heeft gezien dat het een telefoon betrof. Daarnaast moet hij op de bekeuring schrijven om welk merk en type telefoon het gaat. Mocht N. in een vergelijkbaar geval vergeten naar de telefoon te vragen en de gegevens te noteren dan wordt de bekeuring volgens hem niet doorgestuurd naar de Centrale Verwerking Openbaar Ministerie / het Centraal Justitieel Incasso Bureau, omdat de bekeuring dan niet kan worden verwerkt.

6. Nadat verzoekster weigerde de telefoon aan N. te overhandigen, startte zij volgens N. haar auto. Vervolgens probeerde N. de autosleutels uit het contact te halen. N. stelt dat hij verzoekster hierbij niet heeft aangeraakt. N. had zijn motor achter de auto van verzoekster geparkeerd en dus had zij kunnen wegrijden. N. heeft verzoekster aangehouden wegens het niet voldoen aan een bevel of vordering. Deze vordering betrof het overhandigen van een telefoon. Nadat N. verzoekster had meegedeeld dat zij was aangehouden, wilde verzoekster niet uit haar auto stappen. Verzoekster deed haar autogordel weer om. Volgens N. schreeuwde verzoekster en trok dat de aandacht van omstanders. N. bleef rustig en probeerde verzoekster rustiger te krijgen door met haar te praten en te zeggen dat zij haar kind overstuur maakte. Verzoekster reageerde hierop door nog harder te schreeuwen.

7. Toen C. en K. ter plaatse kwamen, zijn zij naar N. en verzoekster toegelopen. Toen C. bij de auto aankwam, zag hij dat verzoekster geëmotioneerd was. Vervolgens heeft C. verzoekster meerdere keren op een rustige toon uitgelegd dat zij was aangehouden en zij zou worden overgebracht naar het politiebureau. Volgens C. reageerde verzoekster hier niet op en begon zij steeds harder te schreeuwen. Zij riep onder andere dat zij niet

meeding naar het politiebureau. C. stelt dat hij daarna opnieuw heeft uitgelegd dat verzoekster was aangehouden, zij mee moest naar het bureau en het niet anders kon. Hierbij heeft C. verzoekster ook gevraagd aan haar zoon te denken die overstuur raakte. Verzoekster reageerde weer niet op de woorden van C. Volgens C. was verzoekster erg emotioneel en boos. Volgens K. gedroeg verzoekster zich hysterisch. Verzoekster hield zich met beide handen aan het stuur van de auto vast. C. stelt dat hij 10 tot 15 minuten met verzoekster heeft gepraat en heeft geprobeerd haar rustig te krijgen. Toen verzoekster bleef weigeren om mee te werken, hebben de politieambtenaren haar bij haar armen beetgepakt en uit de auto gehaald. Volgens K. verzette verzoekster zich op dat moment door zich met haar benen af te zetten tegen de deurstijl. N. stelt dat zij verzoekster rustig en netjes uit de auto hebben gehaald.

8. De betrokken politieambtenaren stellen dat zij verzoekster hebben geboeid voor haar eigen veiligheid, die van haar zoon en die van henzelf in verband met het vervoer naar het politiebureau. Verzoekster bleef zich namelijk verzetten. Het verzet bestond uit het in tegengestelde richting bewegen van haar armen/lichaam.

9. C. stelt dat zij het boeien van verzoekster hebben aangekondigd. Volgens C. en N. wilde verzoekster haar armen niet naar haar rug brengen. C. heeft verzoekster gevraagd om te kalmeren, maar zij bleef schreeuwen en heftig tegenwerken, aldus C. Nadat de armen van verzoekster op haar rug waren gebracht, heeft C. haar geboeid. C. stelt dat hij de boeien niet te strak had aangelegd, omdat verzoekster een vrouw is. Ook stelt hij dat verzoekster zich tijdens het lopen naar de politieauto verzette door een andere kant op te bewegen dan de richting van deze auto. Hierop vroeg C. haar meerdere keren rustig te doen. Verzoekster reageerde totaal niet op de woorden van C. Op enig moment raakte verzoekster met één hand uit de boeien. Volgens K. en C. maakte verzoekster zwaaiende bewegingen met haar losgekomen hand. C. stelt dat hij hierdoor twee kleine snijwondjes aan zijn linkerhand heeft opgelopen. De betrokken politieambtenaren hebben verzoekster vervolgens opnieuw geboeid. Ook hierbij verzette verzoekster zich. Volgens K. verzette verzoekster zich bij de politieauto door haar linkerbeen tegen de portierstijl te plaatsen. C. en K. hebben verzoekster in de politieauto geplaatst en haar en haar zoon naar het politiebureau gebracht.

Uit de stukken van de politie komt naar voren dat verzoekster op het politiebureau is voorgeleid aan een hulpofficier van justitie en is verhoord.

Visie korpsbeheerder

10. In reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman liet de korpsbeheerder weten dat hij de klacht van verzoekster niet gegrond acht. Volgens de korpsbeheerder was de aanhouding van verzoekster terecht. Politieambtenaar N. had geconstateerd dat verzoekster tijdens het besturen van een motorvoertuig een mobiele telefoon vast had. Dit is een overtreding van artikel 61a van het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens

1990 (RVV 1990) (zie Achtergrond, onder 5.). N. heeft drie keer de mobiele telefoon van verzoekster gevorderd om te kunnen vaststellen dat er vlak daarvoor mee gebeld was. Volgens de korpsbeheerder was deze vordering gebaseerd op artikel 160, zesde lid, van de Wegenverkeerswet 1994 (WVW) (zie Achtergrond, onder 4.). Verder is de korpsbeheerder van oordeel dat het boeien van verzoekster behoorlijk was, omdat de omstandigheden het boeien redelijkerwijs vereisten met het oog op gevaar voor de veiligheid van verzoekster, de politieambtenaren of derden. Verzoekster verzette zich namelijk bij de aanhouding. Ook na het boeien bleef verzoekster schreeuwen en zich verzetten, aldus de korpsbeheerder.

Beoordeling

Aanhouding

11. Politieambtenaren zijn belast met het toezicht op de naleving van de verkeersvoorschriften als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Wahv (zie Achtergrond, onder 1. en 3.). Uit artikel 2, eerste lid, van de Wahv volgt dat een bekeuring (administratieve sanctie) kan worden opgelegd voor in de bijlage bij die wet omschreven gedragingen die in strijd zijn met verkeersvoorschriften (zie Achtergrond, onder 1.).

12. N. wilde aan verzoekster een aankondiging van beschikking uitreiken vanwege het vasthouden van een mobiele telefoon tijdens het autorijden. Het vasthouden van een mobiele telefoon als bestuurder tijdens het rijden is opgenomen in de bijlage bij de Wahv (zie Achtergrond, onder 2.). Dit betekent dat toen N. om de telefoon van verzoekster vroeg, hij toezicht hield in het kader van de Wahv. Als toezichthouder kon N. op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) informatie van verzoekster vorderen. Het vorderen daarvan dient op grond van artikel 5:13 van de Awb wel redelijkerwijs nodig te zijn voor de vervulling van de taak van de toezichthouder (zie Achtergrond, onder 6.).

13. Vast staat dat verzoekster weigerde haar telefoon aan N. te geven. Nu N. heeft gesteld dat hij verzoekster heeft aangehouden vanwege het niet voldoen aan zijn vordering de telefoon te overhandigen, neemt de Nationale ombudsman aan dat N. verzoekster had aangemerkt als verdachte van de overtreding als bedoeld in artikel 34, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wahv (zie Achtergrond, onder 1.).

14. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het op zichzelf redelijk was dat N. verzoekster vroeg om haar telefoon aan hem te overhandigen. Hierbij is meegewogen dat N. verzoekster hiermee ook in de gelegenheid stelde om te laten zien dat er zojuist niet gebeld was met de telefoon. Hierbij wordt in het midden gelaten of het overhandigen van de telefoon in dit geval redelijkerwijs nodig was als bedoeld in artikel 5:13 van de Awb en met name of verzoekster zich met het niet overhandigen daarvan schuldig heeft gemaakt aan de overtreding als bedoeld in artikel 34, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wahv.

15. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman dient de politie de vraag of zij verzoekster kon aanmerken als verdachte van een strafbaar feit te onderscheiden van de vraag of zij mocht overgaan tot aanhouding van verzoekster. Dat N. verzoekster als verdachte had aangemerkt brengt dan ook niet automatisch met zich dat hij verzoekster mocht aanhouden.

16. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op persoonlijke vrijheid is gewaarborgd in de Grondwet en mensenrechtenverdragen. Bij uitoefening van een bevoegdheid tot aanhouding wordt inbreuk gemaakt op dit grondrecht. Hierbij dient het evenredigheidsvereiste in acht te worden genomen. Dit vereiste houdt in dat overheidsinstanties voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Politieambtenaren dienen dan ook een werkwijze te kiezen die een zo gering mogelijke inbreuk op de persoonlijke vrijheid maakt.

17. Een aanhouding heeft tot doel onderzoek in te stellen naar een mogelijk gepleegd strafbaar feit en/of de identiteit van de verdachte. Verzoekster had haar rijbewijs aan N. overhandigd en daarmee haar identiteit bekend gemaakt. De Nationale ombudsman neemt dan ook aan dat verzoekster is meegenomen naar het politiebureau voor onderzoek naar een mogelijk gepleegd strafbaar feit.

18. In dit geval werd verzoekster stilgehouden, omdat N. dacht dat zij met haar mobiele telefoon had gebeld tijdens het autorijden. Dat dit uiteindelijk is uitgemond in een aanhouding en een overbrenging naar het politiebureau, lijkt op het eerste gezicht verregaand. Desondanks is de Nationale ombudsman van oordeel dat met de aanhouding en overbrenging van verzoekster naar het politiebureau het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten - in dit geval het recht op persoonlijke vrijheid - moeten worden gerespecteerd niet geschonden is. Hierbij is van belang dat de Nationale ombudsman het begrijpelijk vindt dat de politie onderzoek wilde doen naar het strafbare feit dat mogelijk was gepleegd. Het strafbare feit dat verzoekster mogelijk gepleegd had, betrof het niet voldoen aan de vordering van N. om de mobiele telefoon te overhandigen. In dit verband rijzen verschillende vragen zoals: had N. de informatie die hij vorderde redelijkerwijs nodig voor de vervulling van zijn taak als toezichthouder? Had verzoekster deze informatie niet gegeven en, zo nee, waarom niet? De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat de politie verzoekster wilde horen op het politiebureau om meer duidelijkheid over de gang van zaken te krijgen. Hierbij is ook meegewogen dat verzoekster zich ter plaatse niet meewerkend opstelde, zodat niet te verwachten was dat deze informatie daar verkregen zou kunnen worden.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

Boeien

19. Uit de verklaringen van zowel verzoekster als die van de politie blijkt dat verzoekster zich heeft verzet toen de politie haar uit de auto haalde. Verzoekster zegt dat zij zonder enige vorm van communicatie uit haar auto is gehaald door de politie. De betrokken ambtenaren stellen daarentegen dat zij meerdere keren aan verzoekster hebben uitgelegd dat zij was aangehouden en mee moest naar het politiebureau. Volgens de betrokken ambtenaren bleef verzoekster haar stuur met beide handen vasthouden en schreeuwde zij onder andere dat zij niet meeging naar het politiebureau.

20. Op dit punt hecht de Nationale ombudsman meer waarde aan de verklaringen van de betrokken politieambtenaren. Hij acht het niet aannemelijk dat de politie verzoekster zonder enige vorm van communicatie uit de auto heeft gehaald. Daarnaast is meegewogen dat N., C. en K. op dit punt eensluidend en gedetailleerd hebben verklaard. Verder is het niet uit de auto stappen door verzoekster in lijn met haar niet meewerkende houding van daarvoor, te weten: het niet geven van een concreet antwoord op een vraag van N. en het niet overhandigen van de telefoon. De Nationale ombudsman gaat er dan ook van uit dat de betrokken ambtenaren met verzoekster hebben gecommuniceerd voordat zij haar uit de auto haalden. Ook gaat hij ervan uit dat verzoekster desgevraagd niet uit de auto wilde stappen.

21. Ook het boeien moet worden beoordeeld aan de hand van het eerder genoemde behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten dienen te worden gerespecteerd.

Het grondrecht dat hier aan de orde is, betreft het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam. Dit recht is beschermd in de Grondwet (artikel 11, zie Achtergrond, onder 7.) en in verdragen. Zonder wettelijke grondslag mag daarop geen inbreuk worden gemaakt.

22. Het gebruik van handboeien is niet steeds noodzakelijk en ook alleen in bepaalde gevallen toegestaan. Deze zijn omschreven in de Ambtsinstructie voor de politie (zie Achtergrond, onder 8.). Er moet sprake zijn van feiten of omstandigheden die zijn gelegen in de persoon van de arrestant of in de aard van het strafbare feit in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt, op grond waarvan vluchtgevaar kan worden aangenomen of gevaar voor de veiligheid van de politieambtenaar, de arrestant of derden. De Nationale ombudsman ziet het gebruik van handboeien als een inbreuk op de lichamelijke integriteit.

23. Verzoekster wilde op verzoek van de politie niet uit haar auto stappen. Toen zij uit haar auto werd gehaald, verzette zij zich onder andere door haar been tegen de deurstijl te plaatsen. Toen verzoekster uit haar auto gehaald was, verzette zij zich door in tegengestelde richting te bewegen. Gelet op het verzet van verzoekster en de verklaringen van de betrokken politieambtenaren hierover acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat verzoekster tijdens de aanhouding heftige emotionele reacties gaf en zij hierdoor (enigszins) onvoorspelbaar was. Deze onvoorspelbaarheid en het verzet in

aanmerking genomen, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie kon besluiten om verzoekster te boeien voor het vervoer naar het politiebureau in verband met haar veiligheid, die van haar zoon en die van de politie zelf. Verzoeksters recht op onaantastbaarheid van haar lichaam is voldoende gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

24. Verzoekster stelt dat het letsel aan haar pols is ontstaan door het optreden van de betrokken politieambtenaren. Uit het onderzoek is niet naar voren gekomen hoe het letsel aan de pols van verzoekster precies is ontstaan. Mogelijke oorzaken zijn: het uit de auto halen van verzoekster, het plaatsen van de armen van verzoekster op haar rug, het boeien of het uit een boei raken met één hand. Wat de exacte oorzaak van het letsel ook is, bij deze mogelijke oorzaken heeft de politie gehandeld in reactie op het verzet van verzoekster. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat het een reële mogelijkheid is dat het letsel is ontstaan door dit verzet.

II. Ten aanzien van het voorin de politieauto plaatsen van de zoon

Bevindingen

Visie verzoekster

1. Verzoekster wilde niet dat haar zoon voorin de politieauto zat. Zij wilde dat haar zoon naast haar op de achterbank kwam zitten. Verzoekster was bang dat er een ongeluk kon gebeuren door de snelheid waarmee de politie reed. Zij heeft tegen de politie gezegd dat haar zoon op grond van de wet niet voorin de auto mocht zitten. Verzoekster bleef zich hier heftig tegen verzetten en wilde absoluut dat haar zoon naast haar kwam zitten. Vervolgens is de politie met verzoekster en haar zoon voorin weggereden. Onderweg naar het politiebureau heeft verzoekster geschopt en geschreeuwd, omdat haar zoon voorin de politieauto zat en zij dit niet wilde. Zij was bang dat haar zoon hier schade aan zou overhouden. Na een korte rit is de auto op aandringen van verzoekster gestopt bij stoplichten. Vervolgens werd de zoon van verzoekster alsnog op de achterbank bij verzoekster gezet. Toen zaten verzoekster, haar zoon en een politieambtenaar samen achterin de auto. Verzoekster was gerustgesteld, nadat haar zoon naast haar in de politieauto was gezet. Zij is echter van mening dat de politie voor passend vervoer had moeten zorgen. Volgens verzoekster hebben de betrokken politieambtenaren onderling niet overlegd over de juiste aanpak. Daarnaast wijst zij erop dat één van de betrokken politieambtenaren eerder heeft verklaard dat haar zoon niet voorin de politieauto heeft gezeten, terwijl de politie dit nu wel erkent.

2. Tijdens het onderzoek heeft verzoekster informatie van een groeionderzoek van de schoolarts aan de Nationale ombudsman verstrekt. Hieruit blijkt dat de zoon van verzoekster in de maand september van het jaar 2006 een lengte van ongeveer 1,42 meter

had.

Informatie verstrekt door betrokken politieambtenaren N., C. en K.

3. Volgens de betrokken politieambtenaren heeft de zoon van verzoekster de hele rit naar het politiebureau voorin de auto gezeten en is onderweg niet gestopt om haar zoon achterin te laten plaatsnemen. C. bestuurde de politieauto en K. zat naast verzoekster op de achterbank. C. stelt dat de zoon van verzoekster vanwege zijn leeftijd in beginsel niet voorin de auto mocht zitten. Gelet op de bijzondere situatie heeft C. gebruik gemaakt van de mogelijkheid om af te wijken van de normen van het dienstvoorschrift Verkeer. Hierbij heeft ook een rol gespeeld dat de afstand tot het politiebureau slechts 1 kilometer bedroeg. C. stelt dat hij heel rustig naar het politiebureau is gereden juist omdat de zoon van verzoekster voorin de auto zat.

4. Nu de politieambtenaren verzoekster en haar zoon niet wilden scheiden, er geen tweede politieauto beschikbaar was en N. met de motor was, hebben zij ervoor gekozen om de zoon van verzoekster voorin de politieauto te laten plaatsnemen. N. stelt dat je in dit soort situaties de zoon niet op straat kunt achterlaten. De betrokken politieambtenaren hoopten ook dat verzoekster rustiger zou worden als haar zoon bij haar was. Volgens N. wilde verzoekster niemand noemen die haar zoon ter plaatse kon ophalen.

5. Volgens N. en C. was het geen optie om verzoekster voorin en haar zoon achterin de politieauto te laten plaatsnemen, omdat dit onveilig zou zijn. N. heeft aangegeven dat ook een persoon die geboeid is een kopstoot kan geven aan of kan schoppen naar de bestuurder van de auto. In dat geval krijg je misschien een ongeluk. Daarnaast is er volgens N. achterin de politieauto geen ruimte voor meer dan twee personen. Verder stelt N. dat op grond van de huisregels een arrestant rechtsachter in de politieauto moet worden geplaatst en dus niet achter de bestuurder. Dit in verband met de veiligheid. C. stelt dat verzoekster hysterisch was en het daarom niet veilig zou zijn haar samen met haar zoon achterin de politieauto te laten plaatsnemen. Als bestuurder weet je in zo'n geval niet wat er achter je gebeurt, aldus C. Volgens C. is het procedure dat een collega achterin de auto naast de verdachte plaatsneemt vanuit veiligheidsoverwegingen. Verder stelt C. dat het geen optie was om verzoekster voorin de politieauto te laten plaatsnemen gelet op haar hysterische houding en haar verzet. Dit zou te gevaarlijk zijn, omdat zij onberekenbaar was. Volgens K. bleef verzoekster in de politieauto schreeuwen en gedroeg zij zich hysterisch ook nadat de betrokken politieambtenaren haar meerdere keren hadden gezegd dat zij zich rustig moest houden.

Visie korpsbeheerder

6. In reactie op deze klacht heeft de korpsbeheerder laten weten dat kinderen in de leeftijd van 3 tot 18 jaren met een lengte van minder van 1,35 meter niet voorin mogen worden vervoerd. Hierbij heeft hij verwezen naar artikel 59, tweede lid, van het RVV 1990 (zie

Achtergrond, onder 5.). De korpsbeheerder stelt dat in de politieauto achterin slechts twee zitplaatsen en twee autogordels zijn. Andere mogelijkheden voor vervoer van de zoon van verzoekster waren niet beschikbaar. Volgens de korpsbeheerder hebben de politieambtenaren gebruik gemaakt van vrijstelling van de bepalingen van het RVV 1990, omdat dit noodzakelijk was voor het overbrengen van verzoekster naar het politiebureau. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond.

Beoordeling

7. Het vereiste van bijzondere zorg houdt in dat overheidsinstanties aan personen die onder hun hoede zijn geplaatst de zorg verlenen waarvoor deze personen, vanwege die afhankelijke positie, op die overheidsinstanties zijn aangewezen. Dit vereiste brengt onder andere mee dat de politie een bijzondere zorgplicht heeft voor de veiligheid van personen die in een politieauto worden vervoerd.

8. Uit het RVV 1990 volgt dat passagiers die in een auto worden vervoerd, jonger zijn dan 18 jaren en een lengte hebben van minder dan 1,35 meter gebruik dienen te maken van een voor hen geschikt kinderbeveiligingssysteem (zie Achtergrond, onder 5.). Als de auto niet is uitgerust met een dergelijk kinderbeveiligingssysteem dan mogen passagiers in de leeftijd tussen 3 en 18 jaren met een lengte van minder dan 1,35 meter niet op de voorste zitplaatsen worden vervoerd. Dit betekent meestal dat die passagiers op de achterbank moeten worden vervoerd.

9. Hoewel de Nationale ombudsman zich kan voorstellen dat de rit in de politieauto een nare ervaring is geweest voor de zoon van verzoekster, is hij van oordeel dat de politie met het plaatsen van de zoon voorin de politieauto niet het vereiste van bijzondere zorg heeft geschonden. Hierbij is het volgende meegewogen. Op grond van de door verzoekster overgelegde informatie van de schoolarts is het aannemelijk dat de zoon van verzoekster op het moment van het voorval een lengte had van 1,42 meter, althans langer was dan 1,35 meter. Dit betekent dat de zoon van verzoekster op grond van het RVV 1990 voorin de politieauto mocht plaatsnemen. Daarnaast is op grond van de verklaringen van de betrokken politieambtenaren aannemelijk geworden dat er geen tweede politieauto beschikbaar was. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat de politie het uit veiligheidsoverwegingen onwenselijk vond om verzoekster voorin de politieauto te laten plaatsnemen. Zij had zich immers verzet bij de aanhouding en verkeerde in een emotionele toestand. Om diezelfde reden acht de Nationale ombudsman het begrijpelijk dat de politie het niet veilig vond om verzoekster alleen met haar zoon op de achterbank te laten plaatsnemen. Nu er achterin slechts twee autogordels beschikbaar waren, was de optie om verzoekster, haar zoon en een politieambtenaar achterin te vervoeren niet veilig.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

III. Ten aanzien van het verblijf van de zoon in de ophoudruimte

Bevindingen

Visie verzoekster

1. Toen verzoekster werd aangehouden, heeft zij naar omstanders geroepen bij welk reisbureau haar zus werkt. Eén van de omstanders is naar dit reisbureau gegaan en heeft de zus van verzoekster ingelicht. Vervolgens zijn haar zus en zwager naar het politiebureau gekomen. Dit was 20 tot 30 minuten nadat verzoekster en haar zoon op het politiebureau waren aangekomen. Volgens verzoekster heeft de politie geweigerd haar zoon mee te geven aan haar zus, althans daarover met verzoekster te overleggen.

2. Op enig moment kwam een politieambtenaar de ophoudruimte binnen en zei tegen verzoekster dat er een vrouw was die haar zoon wilde meenemen. Verzoekster vroeg wie die vrouw was. De politie wist dat niet. Vervolgens heeft verzoekster geweigerd haar zoon mee te geven. Verzoekster werd steeds kwader. Zij vroeg of de persoon die haar zoon wilde meenemen naar de ophoudruimte kon komen, maar dat mocht niet. Nadat de politie het identiteitsbewijs van de zus aan verzoekster had laten zien, heeft verzoekster haar zoon meegegeven.

3. Verzoekster vindt dat het veel te lang heeft geduurd voordat de politie haar zoon aan haar zus heeft meegegeven. Zij stelt dat haar zoon ruim 3 uur in de ophoudruimte heeft doorgebracht. Volgens verzoekster heeft zij tegen de politie gezegd dat haar zus haar zoon zou mogen ophalen. Verzoekster stelt dat de politie niet heeft gevraagd of zij iemand kon bellen om de zoon van verzoekster op te halen. Verzoekster heeft zelf steeds gevraagd of zij iemand mocht bellen. Verzoekster heeft aangegeven dat de wereld van haar zoon kapot is gemaakt en de hele gang van zaken hem schade heeft berokkend.

4. Op 30 oktober 2007 heeft verzoekster tegenover de politie verklaard dat de politie na ongeveer 3 uur in de ophoudruimte kwam om te vertellen dat er iemand was om haar zoon mee te nemen. Ongeveer 15 minuten later kwam de politie met het identiteitsbewijs van de zus naar de ophoudruimte en heeft verzoekster haar zoon meegegeven. Bij de hoorzitting van de klachtencommissie heeft verzoekster gesteld dat er na 1 uur en 45 minuten tegen haar werd gezegd dat er iemand op het politiebureau was die haar zoon kon meenemen. Die persoon had echter geen identiteitspapieren bij zich. Toen het verzoekster duidelijk was gemaakt dat het haar zus was, heeft zij haar zoon na 2 uur en 15 minuten aan haar zus meegegeven. Tijdens een intakegesprek dat verzoekster met medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman heeft gevoerd, heeft zij gesteld dat haar zus na 20 minuten op het politiebureau arriveerde en zich identificeerde. Pas na 40 minuten is tegen verzoekster gezegd dat haar zus er was. Haar zus heeft 1 uur en 45 minuten gewacht. Op enig moment kwam een politieambtenaar verzoekster meedelen dat er een vrouw was die haar zoon wilde meenemen. Verzoekster heeft gevraagd wie die vrouw was. Volgens verzoekster zei niemand iets. Zij had op dat moment zelf niet meer aan haar zus gedacht. Verzoekster heeft gevraagd of de persoon naar de ophoudruimte mocht komen, maar dat

mocht niet. Hierop weigerde verzoekster haar zoon mee te geven. 15 minuten later kwam de politie de ophoudruimte binnen met het rijbewijs van haar zus. Daarna heeft verzoekster haar zoon meegegeven. Inmiddels was er ongeveer 2,5 uur verstreken.

Informatie verstrekt door betrokken politieambtenaren C. en K.

5. C. stelt dat wanneer iemand wordt aangehouden en die persoon een kind bij zich heeft, het kind over het algemeen ook wordt meegenomen naar het politiebureau. Op het politiebureau wordt dan gekeken of het kind door bijvoorbeeld een familielid kan worden opgehaald. In dit geval is de zoon bij verzoekster in de ophoudruimte gelaten als rustgevende factor. Wij hebben verzoekster meteen gevraagd of wij iemand konden bellen om haar zoon van het politiebureau op te halen, aldus C. Verzoekster wilde die informatie niet geven. Verder stelt C. dat hij op enig moment via de balie hoorde dat de zus van verzoekster op het bureau was. C. is toen gelijk naar beneden gegaan en heeft de zus uitgelegd wat er was gebeurd. Daarna is C. naar verzoekster gegaan en heeft haar verteld dat haar zus er was om haar zoon mee te nemen. Verzoekster wilde haar zus zien om zeker te weten dat het haar zus was die haar zoon wilde meenemen. Toen verzoekster haar zus in de ophoudruimte had gezien, gaf zij haar zoon mee.

6. Volgens C. arriveerde de zus van verzoekster op het politiebureau 30 tot 45 minuten nadat verzoekster daar was aangekomen. Volgens C. is de zoon in totaal ongeveer 45 minuten tot 1,5 uur in de ophoudruimte geweest. K. stelt dat de zoon 1 tot 1,5 uur in de ophoudruimte heeft verbleven. C. en K. kunnen zich niet herinneren of verzoekster heeft gevraagd of zij iemand mocht bellen.

Visie korpsbeheerder

7. Volgens de korpsbeheerder arriveerde verzoekster op het politiebureau rond 15.50 uur. Verzoekster is rond 16.30 uur voorgeleid aan de hulpofficier van justitie. Nadat de betrokken politieambtenaren hun bevindingen in een proces-verbaal hadden vastgelegd, kon verzoekster rond 18.30 uur worden verhoord. Zij is om 18.50 uur heengezonden. Volgens de korpsbeheerder is verzoekster in totaal 3 uur op het politiebureau geweest. Verder stelt de korpsbeheerder dat toen verzoekster werd aangehouden zij onder het zorgkader van de politie viel. Dat gold ook voor haar zoon. Volgens de korpsbeheerder is het dan aan de ambtenaar om ervoor te zorgen dat de zoon wordt overgedragen aan het eigen zorgkader. Hierbij verwijst hij naar artikel 25, tweede lid, van de Ambtsinstructie voor de politie. C. heeft verzoekster bij insluiting gevraagd wie er gebeld kon worden om haar zoon op te halen. Verzoekster wilde echter geen naam of telefoonnummer geven van personen die haar zoon konden ophalen. Vervolgens is besloten om de zoon bij verzoekster te laten. De verwachting was dat dit het gedrag van verzoekster in positieve zin zou beïnvloeden. Bij de beslissing om de zoon bij verzoekster te laten, speelde ook mee dat dit geen gevaar voor de veiligheid en gezondheid van het kind opleverde. Volgens de korpsbeheerder is niet aannemelijk dat de politie heeft geweigerd de zoon van

verzoekster mee te geven aan haar zus, althans hierover met verzoekster te overleggen. De korpsbeheerder vindt dat de zoon van verzoekster voldoende snel aan haar zus is meegegeven.

Beoordeling

8. Ook dit klachtonderdeel wordt getoetst aan het vereiste van bijzondere zorg. Dit vereiste impliceert onder andere dat de politie er in beginsel voor dient te zorgen dat een minderjarige, die in het gezelschap is van een meerderjarige die is ingesloten, wordt overgedragen aan de zorg van een huisgenoot of familielid.

9. Zoals de Nationale ombudsman in rapport 2000/352 heeft overwogen, volgt uit artikel 27 van de Ambtsinstructie voor de politie dat de politie na het insluiten van een minderjarige in beginsel uit eigen beweging een huisgenoot of familielid op de hoogte stelt van de insluiting (zie Achtergrond, onder 8.). In dit rapport is ook overwogen dat de politie parallel hieraan een zorgplicht heeft ten aanzien van een minderjarige die in het gezelschap verkeert van een meerderjarige die is ingesloten. Deze zorgplicht houdt in dat de politie een eigen verantwoordelijkheid heeft voor de zorg over die minderjarige.

10. De verklaringen over hoe lang de zoon van verzoekster op het politiebureau is geweest lopen uiteen. De exacte duur is dan ook niet duidelijk. Verzoekster stelt dat de politie niet heeft gevraagd wie gebeld kon worden om haar zoon van het politiebureau op te halen. De politie stelt daarentegen dat zij dit wel heeft gevraagd en dat verzoekster weigerde deze informatie te geven. De Nationale ombudsman vindt de door de politie geschetste gang van zaken de meest waarschijnlijke, maar heeft niet met zekerheid kunnen vaststellen dat de politie aan verzoekster heeft gevraagd met wie contact zou kunnen worden opgenomen om de zoon op te halen van het politiebureau.

11. De Nationale ombudsman stelt voorop dat het onwenselijk is om een kind met de leeftijd van de zoon van verzoekster te laten verblijven in een ophoudruimte. Hij kan zich voorstellen dat dit verblijf voor de zoon van verzoekster heel vervelend en wellicht ook beangstigend is geweest. Het alternatief dat de politie had, was moeder en kind te scheiden zodat de zoon in een andere ruimte dan de ophoudruimte kon verblijven. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman was dit alternatief echter onaangener voor de zoon geweest en heeft de politie daarom terecht niet voor die optie gekozen.

12. Uit de verklaringen van verzoekster en de politie blijkt dat de politie in de ophoudruimte met verzoekster heeft gesproken over het meegeven van haar zoon en verzoekster dit in eerste instantie heeft geweigerd, omdat haar op dat moment onvoldoende duidelijk was wie haar zoon wilde meenemen. Vervolgens heeft de politie verzoekster duidelijk gemaakt dat haar zus op het politiebureau was om de zoon op te halen. Verzoekster stelt dat de politie dit heeft gedaan door haar het identiteitsbewijs van haar zus te laten zien. De politie stelt dat zij dit heeft gedaan door de zus mee te nemen naar de ophoudruimte. Uit beide

lezings blijkt dat de politie moeite heeft gedaan om verzoekster duidelijk te maken dat haar zus op het politiebureau was om haar zoon op te halen. De Nationale ombudsman laat in het midden waaruit deze moeite precies bestond. Nadat verzoekster bekend was dat haar zus op het politiebureau was om de zoon mee te nemen, heeft verzoekster haar zoon meegegeven.

13. Dat de politie verschillende keren naar de ophoudruimte is gegaan om met verzoekster te spreken over het meegeven van haar zoon en de politie moeite heeft gedaan om aan verzoekster kenbaar te maken dat haar zus op het politiebureau was, wijst er naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet op dat de politie - zoals verzoekster stelt - heeft geweigerd haar zoon mee te geven, althans heeft geweigerd hierover met verzoekster te overleggen. Alles overziend is de Nationale ombudsman van oordeel dat er geen redenen zijn om aan te nemen dat de politie in strijd met het vereiste van bijzondere zorg heeft gehandeld.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Slotbeschouwing

Het stilhouden van verzoekster als automobiliste omdat de politie dacht dat zij achter het stuur zou hebben getelefoneerd, heeft geleid tot een onwenselijke escalatie tussen haar en de politie. Zij is uiteindelijk geboeid meegenomen naar het bureau en haar tienjarig zontje is getuige geweest van het geweld tussen zijn moeder en de politie. Een zeer onwenselijke situatie.

De opstelling van verzoekster beginnende met : "Dat weet ik niet" of: "Ik heb niet gebeld" toen de politieambtenaar haar confronteerde met zijn bevinding dat zij gebeld had, vervolgens het niet willen afgeven van haar mobieltje toen dat in redelijkheid gevraagd kon worden en het tegenwerken bij de daaropvolgende aanhouding, geeft een opeenvolging van escalerende gedragingen te zien. De politie is op professionele en op proportionele wijze "mee-geëscaleerd", zodanig dat de politie haar gezag kon handhaven.

Verzoekster heeft een verkeerde inschatting gemaakt van de situatie. Bellen onder het rijden is gevaarlijk. Daarom mag de politie streng controleren. Toen verzoekster weigerde haar telefoon te overhandigen, ontstond een ernstige situatie waarin de politie verdergaande bevoegdheden, zoals het aanhouden mocht gebruiken.

Verzet tegen de aanhouding leidde vervolgens tot de bevoegdheid om ook fysiek tegen verzoekster op te treden. Al met al een ongewenste en betreuenswaardige situatie, vooral omdat haar zontje van tien getuige was van al deze onverkwikkelijke gebeurtenissen.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedragingen van het regionale politiekorps Utrecht is niet gegrond.

ACHTERGROND (zoals de artikelen golden op 26 september 2006)

1. Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften

Artikel 2, eerste lid

"Ter zake van de in de bijlage bij deze wet omschreven gedragingen die in strijd zijn met op het verkeer betrekking hebbende voorschriften gesteld bij of krachtens de Wegenverkeerswet 1994, de Provinciewet of de Gemeentewet (Stb. 1992, 96), worden op de wijze bij deze wet bepaald administratieve sancties opgelegd. Voorzieningen van strafrechtelijke of strafvorderlijke aard zijn uitgesloten."

Artikel 3, eerste lid

"Met het toezicht op de naleving van de in artikel 2, eerste lid, bedoelde voorschriften zijn belast de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen ambtenaren."

Artikel 34, eerste lid

"Met geldboete van de tweede categorie wordt gestraft:

a. hij die niet voldoet aan vordering van een krachtens artikel 3, eerste lid, aangewezen toezichthouder."

2. Bijlage bedoeld in artikel 2 van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften

"(...) als bestuurder tijdens het rijden een mobiele telefoon vast houden."

3. Besluit administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften 1994

Artikel 2, eerste lid

"Met het toezicht op de naleving, bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de wet zijn belast:

a. de ambtenaren van politie, bedoeld in artikel 141, aanhef en onder b, van het Wetboek van Strafvordering."

4. Wegenverkeerswet 1994

Artikel 160, zesde lid

"De bestuurder van een voertuig, die door een der in artikel 159 bedoelde personen in overtreding wordt bevonden van een bij of krachtens deze wet vastgesteld voorschrift, is verplicht de hem door die persoon ter bescherming van bij het verkeer betrokken belangen gegeven bevelen op te volgen."

5. Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990

Artikel 59

"1. Bestuurders van een motorvoertuig of een bromfiets en hun passagiers maken gebruik van de voor hen beschikbare autogordel. Passagiers die jonger zijn dan 18 jaren en met een lengte van minder dan 1,35 meter, maken gebruik van een voor hen geschikt kinderbeveiligingssysteem dat is voorzien van een goedkeuringsmerk als bedoeld in artikel 22, vierde lid, van de wet. Wanneer de zitplaatsen die bestemd zijn voor passagiers voorzien zijn van autogordels, worden op deze zitplaatsen niet meer passagiers vervoerd dan er autogordels aanwezig zijn.

2. Met de in het eerste lid genoemde voertuigen die niet zijn uitgerust met een autogordel of kinderbeveiligingssysteem als bedoeld in het eerste lid, worden geen passagiers vervoerd die jonger zijn dan 3 jaren en worden passagiers in de leeftijd van 3 tot 18 jaren met een lengte van minder dan 1,35 meter op een andere zitplaats dan een van de voorste zitplaatsen vervoerd."

Artikel 61a

"Het is degene die een motorvoertuig, bromfiets of gehandicaptenvoertuig bestuurt verboden tijdens het rijden een mobiele telefoon vast te houden."

6. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:13

"Een toezichthouder maakt van zijn bevoegdheden slechts gebruik voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is."

7. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

8. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 22

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

- a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of
- b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

Artikel 27

"1. Voor zover het bij of krachtens het Wetboek van Strafvordering bepaalde zich hiertegen niet verzet stelt de ambtenaar een familielid of een huisgenoot van een ingeslotene zo spoedig mogelijk op de hoogte van de insluiting. In het geval de ingeslotene minderjarig is, doet hij dit uit eigen beweging, indien de ingeslotene meerderjarig is, doet hij dit slechts op verzoek van de ingeslotene.

2. Indien de omstandigheden de uitvoering van het eerste lid niet toelaten bij een ingeslotene die geen ingezetene is, wordt de ambassade of het consulaat van het land waarin de ingeslotene ingezetene is, op de hoogte gesteld van de insluiting."

Achtergrond

Zie onder *bevindingen of volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.